GAZETA KRAKOWSKA

Nro 93.

Z KRKOWA DNIA 19 LISTOPADA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 10 Listopada.

PRAWA SEYMOWE

Z Bożey Łaski,

MY ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyy Król Polski &c. &c. &c.

Wszem w obec komu o tem wiedzieć należy, a mianowicie Obywatelom Królestwa Naszego Polskiego, wiadomo czyniemy, iż Izba Senatorska i Izba Poselska stosownie do przedstawionych w Imieniu Naszem proiektów, i po wysłuchaniu Mówców Rady Stanu i Kommissyiów Seymowych, uchwaliły co następuie:

PRAWO I.

O odstąpieniu własności prywatney z powodu użyteczności publiczney.

Art. 1. Rząd ma prawo wymagać od każdego odstąpienia własności z powodu użyteczności publiczney, za sprawiedliwem i poprzedniem wynagrodzeniem, a to stosownie do art. 27 Konstytucyi.

Art. 2. Przypadki, w których odstąpienie takowe przez Rząd wymagane bydź może, są następuiące:

1) Gdyby przy zakładaniu i regulowaniu traktów głównych znalazły się na przeszkodzie ogrody, place, budowle, lasy i kopalnie.

2) Gdyby przy zakładaniu, robieniu, lub poprawianiu traktów głównych Rząd był w potrzebie zabierania materyałów na gruncie lub w gruncie prywatnego właściciela znayduiących się.

3) Gdyby przy zakładaniu i regulowaniu ulic w miastach, własność prywatna na nieuniknioney przeszkodzie stawała.

4) Gdyby zakładanie kanałów spławnych albo sprostowanie i obwarowanie rzek spławnych lub uprzątnienie z nich zawad pozbawiło właściciela własności iego, lub pobieranego dochodu prawem niezakazanego albo konsensami urzędowemi dozwolonego.

5) Gdyby na założenie twierdz i warowni własność prywatna okazała się bydź nieodbicie potrzebną.

6) Gdyby przez założenie obozu lub odbywanie popisów woyskowych właściciel na zawsze lub czasowo był pozbawio-

nyjdochodu z gruntu.

7) Gdyby przy zakładaniu dróg publicznych właściciel cząstkowy więcey iak czwartą część całey swoiey dziedziny utracił.

Art. 3. W każdym przypadku, gdzie zachodzić będzie potrzeba ze strony Rządu odstąpienia własności prywatney na użyteczność publiczną, a gdzie Rząd o iey nabycie z właścicielem przez dobrowolną zgodę nie mógłby się ułożyć, będzie wydane postanowienie Króla albo iego Namiestnika, po wysłuchaniu zdania Rady Stanu, która obustronne wnioski rozstrzygnie.

W postanowieniu tem będą wyrażone: nazwisko i gatunek własności, którey odstąpienie byłoby żądane i iey lokalne położenie; nazwisko iey właściciela, powód do żądanego iey odstąpienia, a nakoniec upoważnienie właściwey Kommissyi Rządowey w celu przywiedzenia do skutku tegoż postanowienia.

Art. 4. Postanowienie to będzie umieszczone w Dzienniku Województwa tego, gdzie leży taż własność, i w Gazecie Warszawskiey, a to w celu zawiadomienia o nim wierzycieli mogących mieć swoie prawa na teyże własności.

Art. 5. Przywiedzenie do skutku postanowienia wyżpomienionego, będzie popierane wyłącznie w Sądzie tylko Ziemskim, w którego obrębie leży własność, a to podług następuiących przepisów.

Art. 6. Władza do uskutecznienia postanowienia wyżpomienionego upoważniona, postara się o wręczenie wezwania właścicielowi prywatnemu osobiście lub w iego zamieszkaniu, aby się stawił w Sądzie Ziemskim w celu pozyskania wyroku wyznaczaiącego detaxatorów do oszacowania pomienioney własności.

Będzie wolno Sądowi skrócić termin do stawienia się, a to w miarę nagłości przypadku. Wraz z wezwaniem tem będzie wręczona właścicielowi kopiia postanowienia Rządowego, i będą w nim wymienieni detaxatorowie z strony Rządu podani.

Gdyby właściciel prywatny nie był wiadomy z zamieszkania, lub mieszkał za granicą, a nie miał w mieyscu zastępcy, tedy wręczenie wezwania nastąpi do rąk Woyta lub Burmistrza.

Art. 7. Co do podawania przez obie strony detaxatorów, oraz co do wnoszenia przeciwko ich wiarogodności zarzutów, będą służyć przepisy w Kodexie postępowania sądowego cywilnego zawarte.

Art. 8. Sąd Ziemski po rozstrzygnieniu zarzutów, ieżeliby te przeciwko podanym detaxatorom wniesione były, wyda wyrok nakazuiący oszacowanie, wyznaczy Sędziego ziazdowego i detaxatorów, wyrazi ich imiona i nazwiska, i wymieni własność, która ma bydź oszacowana; a ieżeliby strony zgodnie podały na detaxatorów, osoby nie będące stałemi detaxatorami; tedy Sąd w wyroku tym samym wyznaczy Sędziego do odebrania od nich przysięgi.

Art. 9. Przeciwko wyrokowi temu nie będzie miała mieysca żadna oppozycyia ani appellacyia. Wyroku tego ieżeli był naoczny, nie będzie potrzebne wręczanie.

Art. 10. Za okazaniem sobie wyroku dopiero wspomnionego i naydalsy w dni 8 Sędzia ziazdowy wyznaczy termin, w którym przystąpi wraz z detaxatorami do oszacowania. Zawiadomienie o tym termi-

nie będzie wręczone na dni 8 przynaymniey właścicielowi.

Art. 11. Poki zasady do oszacowania przez ustawę legalną postanowione nie będą, może tymczasowie podług mieyscowych zwyczaiów oszacowanie bydź przedsięwziętem. Kamienice, pałace i domy w miastach; pałace i domy mieszkalne i gospodarskie po wsiach, tudzież ogrody Angielskie, domy fabryczne, młyny, tartaki, papiernie, folusze, karczmy, browary, gorzelnie i t. p. zakłady, tudzież kościoły; dwoiaką ceną będą oszacowane: iedną podług kosztów na ich założenie łożonych, drugą podług istotnego czystego dochodu. Wybór wynagrodzenia, podług którego oszacowania, pierwszego lub drugiego ma nastąpić, należy iedynie do właściciela.

Art. 12. Sędzia ziazdowy w dniach 8 po ukończeniu oszacowania złoży protokół oszacowania w kancellaryi Sądu Ziemskiego za kwitem Pisarza; w tychże dniach 8 stronom interessowanym wolno iest czynić swe zarzuty przeciwko taxie, z przyczyny iey wyższości iako i niższości; strona takowe zarzuty czyniąca obowiązana iest kommunikować wywód tych zarzutów z dowodami stronie przeciwney, z wezwaniem w nowym ośmiodniowym terminie na audyiencyią Sądu; Sąd po wysłuchaniu wniosków stron, albo taxę zatwierdzi, albo ią sam sprostuie, albo przed iey zatwierdzeniem ziazd tych samych lub innych detaxatorów na grunt z przepisaniem reguły rozporządzi. W tym ostatnim przypadku gdy Sędzia ziazdowy przepisom wyroku Sądowego w terminie przez siebie wyznaczonym zadosyć uczyni, i dzieło swoie wraz z relacyią detaxatorów w czasie iak powyżey przepisaną, w Sądzie złoży, strona pilnieysza wezwie stronę przeciwną w ciągu dni 8 na audyencyią Sądu, i będzie się domagała ustanowienia taxy. Sąd wysłuchawszy wniosków stron ieżeli iakie czyniły, taxę ostatecznie postanowi.

Jednakże po odbyciu pierwszego terminu oszacowania, spór o wyższość lub niższość taxy, choćby go strony wprowadziły, nie będzie tamował wypłaty szacunku z strony Rządu niezaprzeczonego, ani też zaięcia natychmiast przez Rząd własności na użytek publiczny przeznaczoney

Art. 13. Nad istotny szacunek, iaki przez Sąd ustanowiony został, Rząd będzie obowiązany za odstąpioną własność 5tą część tegoż szacunku właścicielowi nadłożyć.

Art. 14. Ieżeliby na własności takiey nie znaydowali się żadni hypotekowani wierzyciele, tedy Rząd będzie obowiązany szacunek iey z nadłożoną 5tą częścią do rąk właściciela i za kwitem iego wypłacić.

Art. 15. Gdyby zaś na własności takiey znaydowali się hypotekowani wierzyciele, lub gdyby wypłaty tey właściciel przyiąć nie chciał, albo też gdyby był z zamieszkania niewiadomy, lub mieszkał za granicą; albo też gdyby właściciel nie był z powodu małoletności, bezwłasnowolności i t. p. zdolnym do odebrania wypłaty, w tenczas pieniądze te będą złożone do depozytu.

Art. 16. Za złożeniem kwitu z wypłaconego szacunku, czyli to do rąk właściciela, czyli też do depozytu, i za wniesieniem illacyi bez żadnego już wzywania tegoż właściciela, Sąd Ziemski wyda na rzecz Rządu wyrok przysądzaiący własność takową iako odstąpioną na użyteczność pu-

bliczną.

Wyrok ten obeymować będzie:

1) Postanowienie Rządowe, o którem się mówiło w artykule 3 w całey treści.

2) Datę wyroku nakazuiącego oszacowanie.

3) Ilość szacunku ustanowionego przez detaxatorów, i ilość nadłożoney do niego 5tey części.

4) Kwit właściciela albo depozytowy z wypłaconego szacunku w całey treści.

Wyrok ten będzie wręczony właścicielowi; nie będzie podlegał żadney oppozycyi ani appellacyi, i będzie podany do Xiąg hypotecznych dla w pisania go w Xięgę właściwą.

Art. 17. Wszelkie koszta prawne i detaxacyi ponosić będzie strona wywłaszczenia żądaiąca.

Art. 18. Zanim Sądy Konstytucyyne ziemskie i ziazdowe zaprowadzonemi zostaną, wykonanie niniejszego prawa należeć będzie do teraźnieyszych Trybunałów pierwszey Instancyi w mieysce Sądów ziemskich, i os b przez nich delegowanych w mieysce Sędziów ziazdowych.

Po rozważeniu niniey szey uchwały, i po nadaniu iey mocy prawa, przez sankcyią Naszą Królewską stósownie do art: 150 Statutu Organicznego o reprezentacyi narodowey, zalecamy i rozkazuiemy, aby toż prawo stwierdzone wielką pieczęcią Stanu, umieszczone było w Dzienniku Praw i przesłane do Senatu, Rady Stanu, Kommissyiów Rządowych i wszystkich władz kraiowych; w szczególności zaś zalecamy Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości prawo niniey sze iako maiące wszelką moc obowiązuiącą ogłosić.

PRAWO II.

Moratoryum ogólne za czasów Xięstwa Warszawskiego uchwalone, a na posiedzeniu Seymowem 1818 roku do dnia 1 Stycznia 1821 przeciągnięte, przedłużonem zostaie dla kapitałów przed dniem 20 Czerwca 1815 zahypotekowanych, aż do dnia 24 Grudnia 1821 r.

Prowizyie iednak od tychże kapitałów do dnia 20 Czerwca 1815 roku narosłe, ulegaią przepisowi art. 3 postanowienia z dnia 16 Lipca 1817 r.

Po upłynieniu terminu 24 Grudnia 1821 wolno będzie wierzycielom wypowiedzieć corocznie iedną czwartą część kapitału pierwiastkowego hypotekowanego.

Po rozważeniu niniey szey uchwały i po nadaniu iey mocy prawa, przez sankcyią Naszą Królewską stosownie do artykułu 150 Statutu organicznego o reprezentacyi narodowey, zalecamy i rozkazuiemy, aby toż prawo stwierdzone wielką pieczęcią Stanu, umieszczone było w Dzienniku Praw i przesłane do Senatu, Rady Stanu, Kommissyiow Rządowych i wszystkich Władz kraiowych; w szczególności zaś zalecamy Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości prawo niniey sze iako maiące wszelką moc obowiązuiącą ogłosić.

Dan w Warszawie dnia 12 Października 1820 r.

(podpisano) ALEXANDER.

przez Cesarza i Króla

(L. S.) Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ign. Sobolewski.*

Zgodno z Oryginałem:
Minister Sprawiedliwości
M. Badeni
Sekretarz Jeneralny, Refer: Stanu
J. Hankiewicz.

RAPPORT RADY STANU

o dwuletnich czynnościach Rządu, czytany na drugim posiedzeniu Izb połączonych dnia 14go Września r. b.

(Ciąg dalszy.)

Lazaret w Uiazdowie.

Zmienienie stałych lazaretów na lazarety pułkowe od początku nowey organizacyi woyska ziściło te wszystkie korzyści, iakich spodziewać się można. Trudno bowiem iest wynaleść sposób oszczędnieyszy leczenia woyskowych, a połączony ze wszelkiemi wygodami, iakich chorzy potrzebować mogą.

Zdawało się iednak bydź rzeczą niepodobną zastosować tę organizacyią lazaretów pułkowych do załogi w stolicy, która i z różney broni iest złożoną i często iest zmienianą. Z tego to powodu utworzono w Warszawie lazaret dla garnizonu, który tak pod względem ochędóstwa, porządku, wygody, dobrey żywności i lekarstw, iako też pod względem oszczędności z naylepszemi lazaretami, gdzie bądź się znayduiącemi, w porównanie iść może. W rzeczy samey pomimo wygody, z iaką żołnierze chorzy tam są utrzymywani, koszt nie przechodzi złotego iednego na człowieka, licząc w to żołd. Lazaret ten iest niejako wzorem dla lazaretów pułkowych.

Apteka woyskowa nietylko że dostawia dla armii lekarstwa w naylepszym gatunku, lecz fundusz 50,000 złp. użyty do iey pierwszego założenia, podwoiony prawie został przez kupno i preparaty chimiczne ogółowe zapasami lekarstw i narzędziami, które posiada.

Zaprowadzanie i używanie namiotów.

Sprawienie namiotów nie ciążyło bynaymniey kassy woyskowe. Hoyność Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości dla woyska Polskiego i w tym nawet została okazana względzie. Rozkazałeś Wasza Cesarsko-Królewska Mość swym kosztem dostawić potrzebne na ten przedmiot płótno, cała piechota obozuie iuż dziś większą część lata pod namiotami.

Zbyteczną byłoby rzeczą wystawiać ile woysko zyskuie tym sposobem pod względem karności i nauki, równie ile w tymże czasie kray korzysta, maiąc ulgę w kwaterunku. Jeżeli wydatek kassy woyskowey nieco się zwiększa przez dostarczanie słomy i drzewa dla żołnierzy, nie może mieć nigdy pięknieyszego ani użytecznieyszego celu nad ten, że dąży do użytku mięszkańców, którzy tym sposobem corocznie tak znacznych doznaią korzyści.

Litografiia.

Nowe to odkrycie nie uszło również baczności Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xięcia. Stosownie do rozkazu Waszey Cesarsko-Królewskiey Mości zaprowadzono litografiią i dołączono ią do Kwatermistrostwa Jeneralnego. Sprowadzony został z Munich Professor w tey sztuce biegły, który w ciągu mniey iak roku iednego, ukształcił uczniów godnych zastępowania siebie. Ich usiłowania dały pewność, że sztuka ta w krótce w Polsce rozkrzewioną będzie. Użyteczność litografii tak w czasie pokoiu iak w czasie woyny za nadto iest doświadczeniem stwierdzona, ażeby potrzeba było iey dowodzić. Dotąd ieszcze kamienie sprowadzaią się z zagranicy, lecz szukaią onych starannie w kraiu i iest nadzieia, że w równie dobrym gatunku znalezionemi będą.

Oszczędność.

Naywidocznieyszym dowodem oszczędności iest bez wątpienia zmnieyszanie corocznie summy potrzebney na utrzymanie woyska.

Budżet 1818 roku wynosił		30,949,467.
Tenże w 1819 roku wynosił		30,712,953.
A w roku 1820	—	30 455,778.

tym sposobem w ciągu lat dwóch budżet woyskowy zmnieyszył się o pół milliona złotych Polskich.

Lecz nie na tym tylko ograniczyła się oszczędność poczyniona przez Jego Cesarzewicowską Mość Wielkiego Xięcia, wydatki bowiem, które wcale budżetem na rok 1818 obięte nie były, a które w roku 1820 w budżet weszły, wynoszą więcey iak millioon złp.

Ten pożyteczny rezultat Administra-

cyi woyskowey przypisać należy ciągłemu zmnieyszaniu cen wszystkich przedmiotów dla woyska potrzebnych i surowemu wydatków sprawdzaniu. Wszelkie artykuły uzbroienia i umundurowania dostarczane są teraz daleko taniey iak dawniey. Do ustanowienia cen przyzwoitych, pomogły licytacyie publiczne, a gdy te czasem szkodliwemi bydź się zdawały zawierano dobrowolne kontrakty z dostawcami za upoważnieniem Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xięcia. Wreszcie daiąc pieniądze pułkom, te były w stanie wiele drobnieyszych artykułów za tańszą dostać cenę, tak, iż twierdzić z pewnością można, że we wszelkich artykułach uzbroienia i umundurowania zbliżono się do naymnieyszych cen.

Ciągłe starania Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xięcia, i gorliwość Kommissyi Woyny, w wykonywaniu Jego rozkazów, równie szczęśliwe i co do innych potrzeb woyska miały skutki. Tanność produktów dozwoliła zmnieyszyć cenę furażu który pułkom w pieniądzach iest płaconym, a oszczędność w opale wynosi rocznie summę 340,000 złp. Scisłe dopełnianie zobowiązania się i regularność wypłaty zwiększa ochotę w dostawach i pomaga skutecznie do tych szczęśliwych rezultatów.

Budowle Woyskowe.

Wasza Cesarsko-Królewska Mość raczyłeś przeznaczyć oszczędności kassy woyskowey na budowle woyskowe. Z tego to powodu budżet 1819 i 1820 roku nie zawiera żadnych szczególnych summ na budowle, wyznaczone w nim są tylko summy na utrzymywanie i na drobne reparacyie iuż istnieiących, równie iak na utrzymywanie i odnawianie dostaw i innych potrzeb koszarowych.

Wszelkie reparacyie zaś, powiększenia, nabycia i nowe budowle, wykonywane są z oszczędności, które na innych funduszach budżetu woyskowego zrobione zostały.

Kassy cywilne mało bardzo dały funduszów na ten przedmiot, kassa zaś woyskowa zaassygnowała w latach 1818 i 1819 summę 1,953,038 złp. na budowle woyskowe. Z tych to oszczędności w ciągu upłynionych dwóch lat wyreparowano, odnowiono i ukończono zupełnie tak wewnętrznie iak i zewnętrznie.

Budynek kupiony na Kommissoryiat woyskowy, równie iak pałac Sapiehów i Sierakowskich na koszary, powiększono i reparacyie znaczne zrobiono w koszarach Mirowskich, równie iak i w dawnych koszarach Uiazdowskich, które na lazaret woyskowy obróconemi zostały.

Na Solcu pobudowano z drzewa koszary dla iednego pułku kawaleryi. — Budynek zwany karowy, przemieniony został na koszary dla Artyleryi i ten w ciągu b. r. 1820 zupełnie ukończonym zostanie.

Na prowincyi w Zamościu, Lublinie, Łęczycy i Wolborzu pobudowano i powiększono koszary, które iuż zupełnie są gotowe.

Dziewiętnaście staien drewnianych i dwie murowanych dla Kawaleryi zostały również pobudowane.

Krzyże Woyskowe.

Kommissyia Woyny otrzymawszy rozkaz sprawdzania dowodów, które iey przez woyskowych wszelkich stopni przedstawiane były, maiących prawo noszenia Orderu Krzyża woyskowego Polskiego, ukończyła te prace, ułożywszy trzy listy wszystkich tymże krzyżem ozdobionych.

Pierwsza obeymuie Officerów, Żołnierzy i Urzędników woyskowych w czynney służbie zostaiących; druga Jenerałów, Officerów i Urzędników woyskowych ze służby wyszłych, i nową organizacyią nieobiętych; trzecia podofficerów i żołnierzy abszytowanych, również dzisieyszą organizacyią nieobiętych.

Podofficerowie i żołnierze ozdobieni tym krzyżem, będący w czynney służbie, pobieraią regularnie pensyą do tey ozdoby przywiązaną. Officerowie zaś żadney nie biorą.

Zaciąg Woyskowy.

Kilkoletnie doświadczenie dowiodło, że powody do wyłączenia od służby woyskowey, w obszernieyszem zastósowane rozumieniu iak duch prawa, takowe obeymował, nietylko że niedopełniały zamie-

rzonego celu dla ludności, rolnictwa i rękodzieł, lecz często do licznych dawały powód nadużyciów, spadał bowiem cały ciężar na klassę ludu rolniczą, a zręcznieysi lub bogatsi łatwo od tego usunąć się potrafili.

Chcąc zaradzić tym niedogodnościom i zapewnić dla woyska liczbę zaciągowych potrzebną do zastąpienia ubywaiących corocznie, uznałeś Wasza Cesarsko Królewska Mość potrzebę ściśnienia tey nieograniczoney wolności w wyborze rodziców, zachowuiąc ią tylko w tych rodzinach, gdzie ieden syn wyłączeniu nie podpadał z innych powodów, wyiąwszy zupełną niesposobność do iakievkolwiek bądź pracy.

Wyłączenia oznaczone poprzednio dla rękodzielników i rzemieślników, doznały równie też z powyższych przyczyn ograniczenia, i nie są teraz inaczey udzielane, iak tylko szczegółowo przez Kommissyią Rządową Spraw wewnętrznych i Policyi, oraz przez Kommissyią woyny.

(Dalszy ciąg potem.)

Z Paryża d. 1 Listopada.

Wiele municypalności proponuią, aby wszystkie gminy państwa zakupiły wspólnie dobra Chambord na appanaż dla Xięcia Bordeaux. — Krawiec pułku strzelców konnych gwardyi Królewskiey, Baron, złożył przyszłemu pułkownikowi tego pułku Xięciu Bordeaux całkowity mundur, który matka, Xiężna Berry, przyięła z przyrzeczeniem: że to będzie pierwsza woyskowa suknia, którą iey syn wdzieie.

Monitor zawiera rozporządzenie Królewskie, mocą którego piechota podczas pokoiu składać się będzie z 60 pułków liniiowych i 20 lekkich, każdy o 3 bataliionach. Pierwsze 40 pułków maią bydź natychmiast utworzone, a drugie 40 składać się tymczasowo tylko z dwóch bataliionów. Wszystkie pułki będą numerowane.

Sąd tuteyszy trudnił się od nieiakiego czasu rozpoznaniem sprawy Gravier i Bouton, którzy, iak wiadomo, podłożyli proch pod pokoie Xiężny Berry, i onegday skazał pierwszego iako nastaiącego na życie iednego z członków rodziny Królewskiey, a drugiego iako iego wspólnika na śmierć. Nieiakiego zaś Legendre obwinionego o zataienie tego spisku uznał za niewinnego.

Przybył tu Hrabia Buol-Schauenstein, Prezes seymu związku Niemieckiego.

P. Madier de Montiau, który powołany został przez sąd kassacyyny do wyiaśnienia swoiego podania, że oprócz aktualnego znayduie się we Francyi tayny Rząd, który wstecz pierwszemu działa, przybył teraz do Paryża.

Z Londynu d. 31 Października.

W piątek Xiąże Leopold Koburgski odwiedził powtórnie Królową, matkę ś. p. swey żony Xiężny Karoliny, i przeszło godzinę u niey bawił. Gazeta Times dodaie, iż uważa to odwiedzenie iako dowód przekonania się o iey niewinności. — W niedzielę odwiedził ią także Królewic Xiąże Sussexu, a potem Lord i Lordowa Fitzwilliam, Lord Darnley, Xiąże Argill, P. Butler, (brat Margr. Ormond) wiele innych Dam i Panów. Wczoray przyięła znowu 25 adressów, pomiędzy któremi ieden od młodzieży stolicy. Gdy Ławnik Wood zachorował, przeto P. Hume, członek parlamentu, wprowadza do Królowey deputacyie.

Gdy przeszłey soboty Jeneralny Prokurator zakończył długą swoią mowę, zabrał po nim głos Jeneralny Instygator. Przebiegł całą sprawę od początku aż do końca, i

dowodził, iż przywiedzione przeciw Królowey obwinienia są udowodnione i przez iey patronów nie zbite, i zakończył wczoray mowę swoią temi słowy:

"Przeciwna strona użyła wszelkich sposobów dla wzbudzenia w Was, Panowie, namiętności, a nawet odwołała się do naypodleyszey ze wszystkich, to iest: boiaźni. Jeden z uczonych moich przeciwników wystawił Wam, iż ieżeli ten bill przyymiecie, tedy popełnicie samych siebie zabóystwo; inny zagroził, iż z własnem tylko niebezpieczeństwem zamienić go możecie w ustawę. Podobne groźby zaszkodzić tylko mogą wysokiey Osobie, na którey użyte są obronę. Wiem, iż Panowie nie popełnicie żadney niesprawiedliwości, i przekonany zupełnie iestem, iż uczynicie to, czego sprawiedliwość wymaga, bez żadnego względu na osobistą obawę. Nietylko to tu w izbie, ale i za izbą użyto takich wybiegów, i starano się Was zastraszyć. Jmie nawet Królowey Jmc. wmięszano do sprosnych czynów. W imieniu iey (lecz zapewne bez iey zezwolenia) zagrożono targnąć się na to wszystko co iest świętem i poważanem. Na państwo — konstytucyią — Monarchę — duchowieństwo — każdą odnogę Rządu. — Wszystko to nayzłośliwiey pod tarczą Królowey Jmc. zczerniono. Pomyśleć nie mogę, aby to z iey zezwolenia nastąpiło; lecz ieżeliby tak było, tedy wykrzyknęlibyśmy:

— — dum Capitolio
Regina dementes ruinas
Funus et imperio parabat.

(Królowa w swoim szaleństwie przygotowała upadek Kapitolu i obalenie Rządu.) Gdyby tak było, tedy doczekalibyśmy się nowey ery; ale ieszcze raz mówię, iż nie wierzę aby Królowa Jmć takich sposobów używć hciała. Ieżeli, Panowie, przeyrzawszy dokładnie ieszcze raz tę sprawę, znaydziecie Królową Jmc. winną, ale iednak przywiedzione przeciw niey świadectwa niedostatecznemi, odrzucicie na owczas bill i przemówicie słowy moiego uczonego przyiaciela P. Denman do Królowey Jmc.: "Idź, a więcey nie grzyż! ale ieżeli przeciwnie znaydziecie rzecz zupełnie udowodnioną, przekonany iestem, iż wydacie wyrok, iaki tak wysokiemu sądowi, przed którym stoię, przystoi.,,

P. Brougham nalegał, aby złożone przez niego dwa listy Barona Ompteda przeczytane zostały. Oparł się temu Jeneralny Prokurator, iako rzeczy niesłychaney po ukończoney obronie i na nią odpowiedzi. Izba odrzuciła żądanie P. Brougham 154 głosów przeciw 16 i odroczyła swoie posiedzenie do czwartku, w którym dniu rozpoczną się spory, czyli bill przeciw Królowey ma bydź powtórnie odczytany? Jedna z gazet tuteyszych dodaiel, że Królowa osobiscie odczyta we czwartek w wyższey izbie protestacyią przeciw całemu przeciw niey postępowaniu.

25 świadków za Królową, którzy nie byli słuchanemi, odesłanemi zostali przez Dower do swoich kraiów.

Lord Beresford, Marszałek Portugalski, któremu Rząd tamteyszy nie dozwolił na ląd wysiąść, chociaż chciał tylko dla poratowania zdrowia swoiego, przybył na pocztowym statku do Falmutu. Przywiezione z Brazylii 80,000 Fs. dla Rządu Lizbońskiego, wzbraniał się z początku Kapitan Maitland oddać, ale nakoniec namyślił się i oddał.

DODATEK
DO Nro 93.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 19 LISTOPADA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

Na ogłoszoną Licytacyią Fantów zastawnych w Banku Pob: odebrało Bractwo List bez podpisu i kwotę złp. 150 które Osoba bezimienna pod rozrządzenie Bractwu posłała, prosząc, aby ta summa była obrocona na wykupno części fantów z sukien i bielizny. Bractwo czyniąc zadosyć woli Dobroczyńcy bezimiennego, ma honor oświadczyć Mu ninieyszym, iż fanty z sukien i bielizny wybrane zostały, przez osób 25 zastawne, i te wykupione, właścicielom są wydane. Te osoby będąc w biednym stanie, w porze teraźnieyszey wielkiego dobrodzieystwa doznawszy, łzę niejedną z radości błogosławiąc Dobroczyńcy roniły, które niechay będą dowodem Jego nagrody, do których i Bractwo Miłosierdzia łączy nayczulsze podziękowanie.

W Krakowie d. 3go Listopada 1820 r.

Piekarski, *S. B.*

Bugayski, *Sekretarz.*

Z Wiednia d. 10 *Listopada.*

Podług naynowszych doniesień z Opawy Nayiaśnieysza Cesarzowa nasza przybyła tam dnia 5 b. m. w południe w pożądanem zdrowiu i była radosnemi okrzykami mieszkańców powitaną. Dnia 7 popołudniu przybył tamże Nayiaśnieyszy Król Pruski, którego Nayiaśnieyszy nasz Monarcha na granicy przyiął, a Królewic Następca tronu Pruskiego wyiechał przeciw Nayiaśnieyszemu Oycu swoiemu aż do Leobschütz.

Z Neapolu d. 25 *Października.*

Xiąże di Gallo (ten sam który był na posła do Wiednia przeznaczony, ale nie przyięty) mianowany został przez Królewica Jeneralnego Wikaryusza Namiestnikiem w Sycylii. J. Królewicowska Mość odrzucił wyrokiem swoim z dnia 15 b. m. zawartą przez Jenerała Florestan Pepe Kapitulacyią z miastem Palermo, odwołał go ztamtąd, przeznaczył na iego mieysce naczelnym Wodzem Jenerała Colleta i nakazał posłać do Sycylii 6,000 woyska w posiłku.

Deputacyia z 24 członków złożyła Krolowi w imieniu parlamentu dnia 10 b. m. życzenia z powodu urodzenia się Xięcia Bordeaux. Miasto i teatr S. Ka-

rola były tego wieczora oświecone. Królewic Jeneralny Wikaryusz udał się z swoią rodziną i bratem Xięciem Salerno na rzeczony teatr i od licznie zebranych widzów nayżywszemi okrzykami był przyięty. Publiczność okazała swą radość, iż Xiężna Berry, córka Królewica Jeneralnego Wikaryusza, udarowała tron Francuzki następcą, przez co ustalone zostały nieśmiertelne związki pomiędzy odnogami Dynastyi Burbonów.

Poseł Niderlandski P. Borel złożył Monarsze naszemu dnia 12 b. m. list odpowiedni z powinszowaniem na doniesienie o przyięciu konstytucyi od swoiego Monarchy.

Królewic Jeneralny Wikaryusz z Xięciem Salerno, w towarzystwie Ministra woyny i Jenerała porucznika Colletta lustrował dnia 20 b. m. przeznaczone 5,600 ludzi piechoty dla zmocnienia woyska w Sycylii, których 3,000 wsiadło nazaiutrz wraz z Jenerałem Colleta na przewozowe okręty.

W parlamencie Deputowany Poerio wniósł, aby każdy z członków parlamentu złożył na nagłe potrzeby kraiu 100 dukatów (800 Złp.) Uchwalono i niektóre członki podpisały większe kwoty. Deputowany Arcovito wniósł dnia 19 b. m. aby dla ułatwienia potrzeby kraiu upoważnić Rząd do odtrącania przez dwa miesiące wszystkim urzędnikom, (wyiąwszy woyskowych) którzy nad 50 dukat: z kassy pobieraią pewney kwoty. Daley aby od bogatych właścicieli dóbr, kupców i kapitalistów, tudzież przeszłych i teraźnieyszych Ministrów żądano pożyczki, i nakoniec, aby z nowych inskrypcyy na skarb pewną summę sprzedano.

Oto iest wyciąg wniesionego do parlamentu przez Ministra skarbu dla Neapolu na rok 1820 budżetu: Wydatki dla wydziału spraw zagranicznych 390,000 dukatów, dla wydziału sprawiedliwości 741,946, dla wydziału spraw duchownych 50,249, dla wydziału skarbowego 6,993,886 i 36 granów (do którey summy należą prowizye od narodowego długu w kwocie 1,420,000 dukatów) dla wydziału spraw wewnętrznych 2,467,635, dla wydziału woiennego 7,642,000, dla wydziału morskiego 1,800,000, dla kancelaryi główney 74,630, a dla policyi 194,212. Ogółem 20,354,538 dukatów. Dochody wynoszą 19,380,754, do których dodać należy gruntowego podatku 5,150,000 dukatów. Niedostaie zatem do wydatków 973,823 dukatów i 58 granów. Dług narodowy wynosi 28,400,000 dukatów.

Podług zdanego parlamentowi przez Ministra morskiego rapportu liczba statków w Prowincyach za Farus (w Sycylii) wynosi 3127 kupieckich i 1047 rybackich, a z tey strony Farus (w Neapolu) 1431 kupieckich, i 438 rybackich.

Z Włoch d. 29 Października

Królewic Następca tronu Bawarskiego przybył pod ścisłym inkognito d. 25 b. m. do Florencyi, zkąd udać się zamyśla do Rzymu. Tamże przybył d. 26 Xże Maxymilian Saski z swoiemi córkami (siostrami Arcyxiężny Leopoldowey.)

Z Bononii piszą, iż iadący do Florencyi Austryiacki Poseł długą miał rozmowę z Xciem di Gallo, który nie był za Posła Neapolitańskiego przy Dworze Wiedeńskim przyięty.

Z Madrytu d. 25 Października.

Doniesiono Stanom, że Król uda się

do zamku Escurial. W tych dniach zgromadzenie rozmaitemi przedmiotami i między innemi postanowiło: że utrzymanemi są dotychczasowi radcy stanu; że radcy stanu za przewinienia podczas nieograniczonego Rządu pociągnionemi bydź mogą do odpowiedzi; że gdy konstytucyia żadney nie stanowi rożnicy między grandami i duchownemi macierzystego kraiu i osad, przeto przy obiorze radców stanu niema zachodzić żadna rożnica; że teraz obranych tylko będzie 30 radców stanu, a reszta 10 dopiero na przyszłem zgromadzeniu, (dla zostawienia mieysc dla mięszkańców osad.) Daley zniesiony został przywiley wyłącznego handlu Filipińskiey kompanii między Hiszpaniią, Filipinskiemi wyspami i Peru. Od kilku dni zachodziły nader żywe spory względem losu 69 deputowanych, którzy protestowali się przeciw konstytucyi i o zniesienie iey w 1814 Króla prosili. Nakoniec uchwalono, iż 68 z nich nie będą sądzonemi, ale pozbawionemi są wszystkich publicznych urzędów, pensyy i łask, które przed i po roku 1814 posiadali, i zaufania narodowego. Były Minister Mataflorida miał bydź sądzony, ponieważ on ułożył powyższą prośbę, ale i od tego punktu odstąpiono.

Ustawa względem zniesienia zakonów nie otrzymała ieszcze zatwierdzenia Królewskiego.

W Xięgarni Jana Maja Redaktora Gazety Krakowskiey

Znayduie się Dziełko Seymowe na Seym Walny Królestwa polskiego w Warszawie w roku 1820 odbyty, przez Posła Powiatu Krakowskiego Dawida Oebschelwitz Izbie Seymowey przypisane, i Petycyią do Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego, w polityczno-moralnym przedmiocie, iednozgodnie przez Izbę Poselską przyiętą, a następnie do Tronu przesłana, obeymuiące, za cenę Złp. 1 gr. 15 na korzyść Towarzystwa Dobroczynności Miasta Wolnego Krakowa, do sprzedania.

Komitet Towarzystwa Przyiacioł Muzyki przy kończącym się roku Etatowym, ma honor upraszać Szanownych Członków Towarzystwa swego o składanie na rok przyszły 1821 opłat zapisanych z potrąceniem wypłaconey lub dopełnieniem niedopłaconey ilości roczney opłaty, na ręce JPanów Jana Nowakowskiego Kassyera Nro. 562 przy ulicy Szpitalney, lub Józefa Doranta Kontrolora Towarzystwa Nr. 95 przy ulicy Sgo Józefa; zarazem uwiadomia, iż we Srodę dnia 22 b. m. i r. iako w dniu poświęconym pamiątce S. Cecylii Patronki Muzyki, grana będzie w Kościele Kollegialnym S. Anny o godzinie 11 Wielka Msza.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, to iest: d. 19 Listopada r. b. dane będzie nowe Drama w 2 aktach z Niemieckiego przez Panią Waysenthur napisane, pod nazwiskiem: *Dom Sierot.* — Poprzedzi nowa Komedyia w 1 akcie z francuzkiego P. Fagan, przełożona przez L. Dmuszewskiego, pod nazwiskiem: *Oryginały.*

DONIESIENIA.

Podpisany Notaryusz w moc Rezolucyi Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa z dnia 10go Listopada r. b. do L. 3234 wydaney uwiadomia Publiczność, że Ruchomości po ś. p. Maryannie Kłossowskiey pozostałe iako to: Srebra, Meble, Zwierciadła, Suknie, Stroie, Stolarszczyzna i różne Sprzęty domowe żelazne, miedziane, blaszane przez publiczną Licytacyą w dniu zotym Listopada r. b. o godzinie 10tey ranney w Kamienicy przy ulicy Sławkowskiey pod L. 445 za gotową zapłatę sprze-

dawane będą, a po tey ukończeniu Ruchomości, to iest: Garderoba po niegdyś p. Franciszku Warchok czyli Warcholińskim pozostałe, wskutek Rezolucyi Trybunału z dnia 19 Września 1820 r. pod L. 2319 wydaney — W Krakowie d. 11 Listopada 1820.

J. Rogalski, Notaryusz.

Pisarz Trybunału I. Jnst: W. M. Krakowa i iego Okręgu podaie w myśl Art: 682 K. P. S. do publiczney wiadomości, iż Domy tu w Krakowie na przedmieściu Podbrzezie pod L. 165 i 166 w Gminie VItey Miasta Krakowa stoiące z Gruntem do nich należącym, których po nastąpionem odstąpieniu przez ostatnich właścicieli na rzecz Wierzycieli hipotecznych, Kuratorem sądownie ustanowionym iest P. Jan Lassota O. M. K. w Krakowie pod L. 202 przy ulicy Grodzkiey zamieszkały, na żądanie P. Tomasza Żukowskiego O. M. K. w Krakowie na Kleparzu pod L. 48 zamięszkałego od którego P. Wincenty Szpor Adwokat w Krakowie pod L. 313 w Przecznicy S. Anny zamięszkały, w Sądach stawać będzie, przez publiczną Licytacyią sprzedanemi zostaną, a to:

Z mocy 2ch Wyroków Tryb: Cyw: I. Jnst: Departamentu Krakowskiego:

1) Między P. Franciszkiem Pawłowskim Kuratorem Sądowym massy kredalney Jana Slaskiego, tudzież P. Tomaszem Żukowskim Wierzycielem massy teyże z iedney, a Wiktoryią z Golańskich 1. voto Szumską 2. Ekelhartową, z drugiey nakoniec Star: Herszlem Dawidem Lewi, i Star: Markusem Pinkus z trzeciey strony w dniu 5 Kwietnia 1815 roku w Sprawie o zabezpieczenie pod rygorem zapłacenia Summy Bankocetlowey 5,500 Złp.

2) Między Star: Herszlem Dawidem Lewi, i Star: Markusem Pinkus z iedney, a P. Tomaszem Żukowskim z drugiey strony w Sprawie o ustanowienie Kuratora opuszczonych Domów tychże w dniu 27 Stycznia 1816 roku zapadłych. Na zaspokoienie Summy oryginalnie Bankocettlowey 5,500 Złp. z Summy większey 7,000 Złp. pochodzącey, a na dobrą monetę według Ewaluacyi stósownie do kursu Bankocettli w dniu 26 Października 1802 roku 4,515 Złp. 14 gr. wynoszącey, z procentem po 5 od 100 od dnia 18 Listopada 1803 roku i wszelkiemi kosztami prawnemi.

Zaięcie Domów tych uskutecznionem zostało przez P. Henryka Salamońskiego Komornika w dniu 17 Lipca 1820 roku. Kopiie Protokółu tego zaięcia stósownie do przepisu Prawa Kuratorowi oraz Dozorcy P. Janowi Lassocie, P. Janowi Więtuszewskiemu pisarzowi Sądu Pokoiu W. M. Krakowa Okręgu II. P. Macieiowi Mydlarskiemu Wóytowi Gminy VItey. P. Szymonowi Adamkowi Kassyerowi przy Kassie Główney M. Krakowa. — Wszystkim w Krakowie mięszkaiącym przez Woźnego Jakóba Bielrońskiego przed Zaregiestrowaniem wręczonemi zostały.

Tenże Protokuł zaięcia w Księgi hipoteczne W. M. Krakowa i iego Okręgu na karcie 170 pod L. 53 dnia 24 Lipca 1820 roku; zaś w Kancellaryi naszey Pisarza Tryb: w Księgę II. Zaięciów Nieruchomości od stronnicy 526 do 537 dnia 7 Sierpnia 1820 roku pod L. 59. wpisanym został.

W Domu pod L. 165. iest umieszczonym Szpital chorych Starozakonnych pod Opieką Komitetu Starozakonnych Okręgu Kazimierskiego, z którego Czynsz roczny 300 Złp. przynosi, zaś Dom pod L 166. nie iest teraz zamięszkałym.

Pierwsza publikacya warunków Przedarzy Domów tych w dniu 9 Września 1820 roku nastąpiła na Audyencyi Wys: Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa. Cena szacunkowa wspomnionych nieruchomości, a mianowicie Domów pod Liczbami 165 i 166 z gruntem przyległym w Krakowie na Kaźmierzu sytuowanych ustanowioną iest w kwocie 6100 złp termin zaś do licytacyi przedstanowczey na dzień 25 Listopada r. b. 1820 na Audyiencyi W. Tryb. I. Inst. W. M. Krakowa odbydź się maiącey ogłoszonym został. — W Krakowie dnia 12 Listopada 1820 r.

Kuliczkowski, Pisarz.